

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Калюжної Тетяни Миколаївни на тему: «ОБҐРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ІМУНОМОДУЛЯТОРІВ В ПТАХІВНИЦТВІ», подану на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 21 «Ветеринарія» за спеціальністю 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Актуальність теми. Сьогодні у промисловому птахівництві має поширення використання імуномодуляторів. Імуномодулятори здатні не лише оптимізувати імунну систему птиці, а й сприяти росту і розвитку молодняку, мають антиоксидантну та протизапальну дію, нормалізують різноманітні функції організму. Імуномодулятори – це речовини або препарати, які впливають на імунну систему організму з метою підсилити чи модулювати її функції. Основною метою імуномодуляторів є стимуляція або регулювання реакцій імунної системи для підвищення захисту організму від інфекцій, хвороб та інших шкідливих факторів. Особливо актуальним є застосування цієї групи препаратів на тлі всесвітньої боротьби з антибіотикорезистентністю як засоби, що в результаті зменшують застосування антибіотиків.

Тема дисертаційної роботи є актуальною, оскільки робота присвячена фармако-токсикологічній оцінці імуномодуляторів, обґрунтуванню їх використання і включення в технологічні схеми виробництва продукції птахівництва, для забезпечення профілактики інфекцій птиці бактеріальної етіології і запобіганню стресів птиці.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Матеріали дисертаційної роботи є фрагментом комплексних наукових досліджень кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогігієни та безпеки і якості продуктів тваринництва, факультету ветеринарної медицини Сумського національного аграрного університету. Робота виконана відповідно до наукової тематики: «Система моніторингу методів контролю та ветеринарно-санітарних заходів щодо якості й безпеки продукції тваринництва при хворобах заразної етіології» (номер державної реєстрації 0114U005551, 2014-2019 рр.), «Прогнозування ризиків транскордонного заносу та поширення особливо небезпечних хвороб тварин та розробка науково обґрунтованих систем дезінфекції на основі інноваційних импорт замінних високоефективних засобів» (№ державної реєстрації 0115U001342, 2018-2023 рр.).

Наукову новизну складає розробка та експериментальне підтвердження ефективності нового препарату «Інкомбівіт» на основі жирота водорозчинних вітамінів, а також мікроелементів та амінокислот, що позитивно впливають на продуктивність та загальний стан організму птахів. Уперше досліджено новий препарат «Аспір-35» ТОВ «Бровафарма» на основі ацетилсаліцилової, бурштинової та лимонної кислоти, що діє як жарознижувальний засіб, а також проявляє імуномодулюючу дію на організм

птиці. Уперше в Україні опрацьовано схеми ротації з новими запропонованими імуномодельюючими засобами, обґрунтовано доцільність їх застосування з метою імуномодельюючої дії на організм птиці.

Значення для науки та народного господарства результатів, отриманих автором дисертації, рекомендації щодо їх використання полягає в розробці та впровадженні виробничої схеми запобігання виникнення теплового стресу птиці в умовах птахогосподарств. На основі проведених досліджень розроблено настанови (листівки-вкладки) щодо використання та іншу нормативно-технічну документацію для реєстраційних досьє препаратів «Інкомбівіт», «Аспір-35», НФВ «Бровафарма». Отримана можливість формувати ротаційні схеми імуномодуляторних засобів для птахівництва з використанням препаратів саме вітчизняного виробництва. Препарати мають експортний потенціал, адже виготовлюються за стандартами GMP. Основні положення дисертаційної роботи ввійшли до методичних рекомендацій, затверджених Науково-методичною радою Сумського національного аграрного університету «Обґрунтування та особливості використання імуномодуляторних препаратів у технологіях промислового птахівництва», 2023 – 24 с.

Було розроблено комплексно лікувально-профілактичні заходи за хвороб птиці бактеріальної етіології з використанням ротації імуномодельюючих засобів і впроваджено їх у багатьох птахівничих господарствах Сумської, Чернігівської, Полтавської Харківської областей.

Матеріали дисертації включено до навчального плану, робочої програми та курсу лекцій з дисциплін «Гігієна кормів та кормових добавок» та «Ветсанекспертиза» при підготовці фахівців освітнього рівня «Магістр» зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» та 212 «Ветеринарна гігієна санітарія та експертиза» та застосовуються при дистанційному навчанні студентів на основі платформи «Moodle» у Сумському національному аграрному університеті.

Структура та обсяг дисертації: дисертаційна робота викладена на 116 сторінках комп'ютерного тексту, ілюстрована 10 таблицями та 6 рисунками і складається з анотації, вступу, огляду літератури, матеріалів та методів, результатів власних досліджень, узагальнення, аналізу та обговорення отриманих результатів досліджень, висновків, пропозицій виробництву, списку використаних джерел, додатків. Список використаних джерел літератури включає 141 найменування, з яких 100 – іноземною мовою.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації доповідались, обговорювались та отримали схвалення на:

– щорічних науково-практичних конференціях викладачів, аспірантів та студентів Сумського національного аграрного університету 2018, 2019, 2020, 2021;

– XVII Всеукраїнська науково-практична конференція молодих учених «Молоді учені у вирішенні актуальних проблем біології, тваринництва та ветеринарної медицини», 6-7 грудня 2018 р. Львів, 2018.

- BTRP Ukraine Regional One Health Research Symposium (травень 2020 р., Київ, Україна);

- BTRP Ukraine Regional One Health Research Symposium (травень 2019 р., Київ, Україна).

Публікації. За матеріалами дисертації опубліковано 8 наукових праць, у тому числі 1 – у науково-метричних базах (Scopus), 3 – у наукових фахових виданнях України, 3 – у матеріалах конференцій, 1 – методичні рекомендації.

Особистий внесок у розв'язання наукової проблеми або вирішення конкретного наукового завдання. Здобувачка запропонувала тему своєї дисертації, що відображає її особистий інтерес та мету вивчення даного питання. Здобувачка визначила методологію та дизайн дослідження, включаючи збір даних, аналіз та інтерпретацію результатів, провела дослідження літератури та інших джерел, щоб розробити фундаментальне розуміння обраної теми та контексту дослідження. Здобувачка написала дисертацію, включаючи оформлення і структуру тексту, провела аналіз та узагальнення одержаних результатів.

Оформлення висновків і практичних рекомендацій виконано здобувачкою за участю наукового керівника. Значну частину дослідів виконано сумісно з науковцями факультету ветеринарної медицини Сумського НАУ та співробітниками НВФ «Бровафарма».

Матеріали дисертаційної роботи Калюжної Тетяни Миколаївни є практично важливими та актуальними для вчених-мікробіологів, токсикологів, лікарів ветеринарної медицини, експертів харчової продукції, патофізіологів та епізоотологів, які досліджують проблему профілактики бактеріальних хвороб птиці та забезпечення якості та безпечності харчової продукції.

Результати роботи Калюжної Тетяни Миколаївни на тему: «Обґрунтування використання імуномодуляторів в птахівництві» спрямовані на теоретичне узагальнення й нове розв'язання наукового завдання з обґрунтування розробки, використання та впровадження імуномодуляторів у птахівництві з метою покращення імунних показників птиці та профілактики бактеріальних хвороб.

Узагальнення, зауваження та рекомендації

Оцінюючи в цілому позитивно дисертаційну роботу Калюжної Тетяни Миколаївни на тему: «Обґрунтування використання імуномодуляторів в птахівництві», слід відмітити недоліки, задати питання для розширення представлених результатів, висловити певні зауваження та побажання:

1. В роботі зустрічаються орфографічні та стилістичні помилки.
2. Формулювання мети та завдань не є ідентичним у тексті роботи та в анотації.
3. Не всі латинські назви в тексті роботи виділено курсором.
4. В розділі «Матеріали та методи» наведено повторно дані щодо об'єкту та предмету дослідження, достатньо навести ці дані у вступі.

5. В розділі «Результати власних досліджень» є теоретичні матеріали («Використання імуномодуляторів в птахівничих господарствах»), які краще представляти в розділі «Огляд літератури».

6. Розкрийте, будь ласка, економічне обґрунтування перспективи застосування запропонованих засобів, так як це питання представлено обмежено в роботі.

7. Чому не наведено динаміка зміни маси тіла та масові коефіцієнти внутрішніх органів забитих лабораторних тварин в результатах вивчення токсичності препарату «Інкомбівіт»?

8. Обґрунтуйте, будь ласка, який режим (курс введення) препарату «Аспір35» Ви рекомендуєте для отримання заявленого ефекту та чи можливий ризик розвитку ерозій та кровотеч ШКТ за тривалого застосування?

9. Які переваги та перспективи запропонованої схеми ротації імуностимуляторів в птахівництві?

Наведені вище зауваження не знижують позитивної оцінки дисертаційної роботи, тому що вони не стосуються сутності дисертації і не відображаються на висновках та пропозиціях виробництву, а поставлені запитання несуть уточнюючий та дискусійний характер та рекомендації на перспективу.

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Калюжно́ї Тетяни Миколаївни на тему: «Обґрунтування використання імуномодуляторів в птахівництві», відповідає спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза». Робота є завершеною науково-дослідною працею, за актуальністю, науковою новизною, теоретичною та практичною значущістю отриманих результатів відповідає вимогам щодо оформлення дисертацій і Порядку присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 № 44, який скасовує попередні накази МОН України від 12.01.2017 № 40 та МОН України від 31.05.2019 № 759 зі змінам і доповненнями, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії галузі знань 21 «Ветеринарія» за спеціальністю 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза».

Доктор ветеринарних наук,
доцент, доцент ЗВО кафедри біологічної хімії та
ветеринарної медицини
Національного фармацевтичного
Університету МОЗ України

Підпис Є.В. Ващик засвідчую:
Начальник відділу кадрів
Національного фармацевтичного університету

Євгенія ВАЩИК

Орина ПРИСІЧ